

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Медична етика та деонтологія
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредити /90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
Викладач	Валентин ПІОНТКОВСЬКИЙ, д.мед.н., професор кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії.
CV викладача на сайті кафедри	https://kbft.rshu.edu.ua/
E-mail викладача:	kb@rshu.edu.ua
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Онлайн-консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах) згідно з графіком консультацій.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна програма з “Медичної етики та деонтології” охоплює фундаментальні принципи моралі, професійних обов'язків та норм поведінки медичних працівників, зосереджуючись на гуманному ставленні до пацієнта, дотримання його прав, конфіденційності та етичних аспектів взаємодії з колегами та суспільством, інтегруючи знання з біоетики, психології та культурології, щоб сформувати відповідального фахівця.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти деонтологічних принципів медичного фахівця та вміння застосовувати їх у конкретних професійних ситуаціях.

Завданням навчальної дисципліни: сформувати вміння та навички етичної поведінки, знання теоретичних та практичних принципів, методів, основних понять медичної деонтології; сформувати особистий творчий погляд на професійну роботу у згоді з основними принципами медичної деонтології, навчити конструктивним способам вирішення проблем професійної роботи, профілактики етичних та деонтологічних помилок та конфліктів з колегами та хворими; ознайомити з основними документами, що регламентують діяльність медичний закладів та закладів освіти; навчити враховувати у своїй діяльності деонтологічні особливості професійної роботи фізичного терапевта; навчити застосовувати отримані знання з деонтології в медицині для встановлення належних стосунків з пацієнтами..

Очікувані результати навчання

Відповідно до ОПП в результаті вивчення дисципліни “Медична етика та деонтологія” у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані відповідні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 07. Здатність провадити професійну діяльність для відновлення чи підтримки здоров'я пацієнта/клієнта відповідно до законів і правил, що регулюють практику фізичної терапії як самостійної професії, а також відповідних законодавчих та нормативних актів, етичного кодексу та професійного стандарту, загальнонаціональних цінностей та традицій населення України.

СК 08. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності, та популяризувати здоровий спосіб життя.

Після закінчення вивчення навчальної дисципліни "Медична етика та деонтологія" здобувач повинен оволодіти наступними **програмними результатами навчання**:

РН 03. Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

РН 13. Проводити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики.

РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.

РН 17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, опікунів.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- ✓ історію формування етики як науки, значення філософської думки відомих мислителів старовини та історичні аспекти медичної етики й деонтології.
- ✓ сучасні підходи до виховання сучасного висококваліфікованого фахівця в галузі "Охорона здоров'я" відповідного рівня підготовки для здійснення професійної діяльності.
- ✓ формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок стосовно етичних норм і основ, які використовуються в діловому спілкуванні з колегами, медичним персоналом, хворими і населенням.

Вміти:

- ✓ керуватися в своїй діяльності основними етичними категоріями: обов'язком, гідністю, совістю, честю, відповідальністю;
- ✓ використовувати нормативно-правову документацію в професійній діяльності;
- ✓ дотримуватися морально-етичних норм у своїй роботі;
- ✓ аналізувати професійні помилки та їх порушення;
- ✓ професійно-взаємодіяти та спілкуватися;
- ✓ запобігати виникненню ятрогеній;
- ✓ дотримуватися медичної таємниці;
- ✓ створити колегіальні взаємовідносини в колективі;
- ✓ запобігати виникненню конфліктних ситуацій;
- ✓ вирішувати конфлікт;
- ✓ дотримуватися етико-деонтологічних засад професійної діяльності фізичного терапевта та пацієнтів з особливими потребами, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Медична етика та деонтологія в медичній практиці.

Тема 1. Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус та правове забезпечення у сучасному суспільстві. Поняття деонтології. Структура та основні категорії предмета. Етапи становлення медичної етики і деонтології в різні епохи розвитку суспільства.

Тема 2. Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар-хворий». Гуманізм як моральна основа культури лікування. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.

Тема 3. Ятрогенії: основна їх причина, наслідки і профілактика. Лікарська помилка: визначення, суть, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення і юридична відповідальність за них.

Тема 4. Лікарська таємниця: визначення, суть, основні правові документи, що гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та в світі.

Змістовний модуль 2. Сучасна медична етика.

Тема 5. Деонтологія в медичній науці. Зміст та структура біомедичної етики, її основні теоретичні та прикладні аспекти у сучасному суспільстві. Деонтологічні та етичні аспекти права пацієнта на життя і смерть. Науковий і соціально-екологічний зміст медичної діяльності.

Тема 6. Світорозуміння і завдання підготовки майбутнього фахівця-медика. Пріоритет вітальних, загальнолюдських цінностей в науково-практичній діяльності. Соціально-психологічний портрет медика і пацієнта на початку XXI століття. Основні моделі взаємовідносин у системі «керівництво – лікар, лікар - молодший медичний персонал». Деонтологічні аспекти конфліктів у медичному середовищі. Основоположні міжнародні документи сучасної медичної етики.

Тема 7. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми технологій, що штучно підтримують життя. Деонтологічні проблеми права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну і пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині.

Тема 8. Деонтологічні аспекти взаємин в медичних колективах під час виконання лікарської і наукової роботи. Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології, педіатрії.

Рекомендована література

Основна література

1. Гуліна Л. В. , Зендик О. О. , Козік Н. М. Медична етика і деонтологія: навч. посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021. 110с.
2. Касевич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. 2-е вид., стер. К.: ВСВ «Медицина», 2010. 200 с.
3. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. Деонтологія в медицині: підручник. 2-е вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 240 с.
3. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. К.: Знання, 2006.
4. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2005. 218 с.

Допоміжна література

1. Куліченко В. Біоетика / В. Куліченко С. Пустовіт // Медична сестра. 2006. № 1. С. 17—19.

2. Медсестринський догляд за пацієнтом // Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посібн./І.Я.Губенко, О.Т.Шевченко, Л.П.Бразалій, В.Г. Апшай. К.: Медицина, 2008. 304 с.
3. Пиріг Л. Соцієтика та біоетика — сучасні реалії в Україні // Ваше здоров'я. 2006. № 30. — С. 6

Посилання на сайти

1. Наука в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Наука_в_Україні.
2. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про оцінювання знань та умінь здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету. Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність під час практик; оцінка (бали) за курсову роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій; оцінка (бали) за залік або екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти під час вивчення дисципліни «Медична етика та деонтологія»

Поточне тестування та самостійна робота								ІНДЗ	Сума
ЗМ 1				ЗМ 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
4	8	8	8	8	8	8	8		
Модульний контроль- 10				Модульний контроль - 10					

Оцінювання за видами діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій. Виконання завдань самостійної роботи.	1 3	4
T2	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій. Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	1 3 4	8
T3	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій. Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	1 3 4	8
T4	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій. Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття. Виконання завдань самостійної роботи.	1 3 4	8

Т5	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій.	1	8
	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття.	3	
	Виконання завдань самостійної роботи.	4	
Т6	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій.	1	8
	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття.	3	
	Виконання завдань самостійної роботи.	4	
Т7	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій.	1	8
	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття.	3	
	Виконання завдань самостійної роботи.	4	
Т8	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій.	1	8
	Виконання завдань та участь у дискусії під час практичного заняття.	3	
	Виконання завдань самостійної роботи.	4	
Модульний контроль		10	20
ІНДЗ		20	20
Разом:		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіку освітнього процесу. Перескладання модулів, заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами та деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної та індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Медична етика та деонтологія» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).